Маншăн тĕслĕх

Манăн асатте В.К. Артемьев раштава уйăхĕн 17-мĕшĕнче 92 çул тултарчĕ. Ватă пулин те кил картинчи ĕçсене тума тăрăшать.

Эпĕ асаттепе мухтанатăп

Пире ĕçе юратма, ваттисене хисеплеме, пурнăçа хаклама, тӳрĕ кăмăллă çын пулма вĕрентет.

Çăмăл пулман унăн пурнăçĕ. Василий Кириллович Артемьев 1915 çулта Апчар ялĕнче çуралнăскер, Тăван Çĕршывăн аслă вăрçи витĕр тухнă. Çĕршывшăн йывăр килсе тухнă кунсенче совет çыннисемпе пĕрле тăшмана хирĕç фронтра çапăçнă. Василий Кириллович танкист, аслă механик пулнă. Тăшманăн тăхлан снарячĕ асаттене икĕ хутчен амантнă. Çапах та вăл госпитальтен сывалса тухнă хыççăн каллех вăрçă хирне васканă. Волгоград, Смоленск, хулисене тăшмансенчен тасатма пулăшнă, Германие те çитнĕ.

Вăрçăра паттăрлăх кăтартнăшăн ăна медальсемпе орденсем парса чысланă. «Паттăрлăхшăн», «Германие çĕнтернĕшĕн» медальсем халĕ те пур, вĕсене асатте арча тĕпĕнче упрать.

Тăван çĕршывăн Аслă вăрçи хыççăн çамрăк каччă яла таврăнать, пултаруллă йĕкĕте 1950 çулта «Сеялка» пĕрлешӳллĕ хуçалăха ертсе пыма председателе суйлаççĕ. 1975 çулта вăл тивĕçлĕ канăва тухать.

Эпĕ хамăн асаттене юрататăп, хисеплетĕп, вăл маншăн яланах ырă тĕслĕх. Асаттене чунтан-чĕререн çирĕп сывлăх сунас килет. Çулсем иртнине сисмелле ан пултăр сан, асаттем.

Лена БЫЧКОВА,
Мăн Сĕнтĕр шкулĕнче 5-мĕш класра вĕренекен.

Паттăрсене манмастпăр

Григорий Алексеев пурнăçĕнчи çĕнĕ йĕрсем

Тăван ял кашни çынна хăй ытамне илет. Кашни çын унран хитре вырăн çук пулĕ тесе шутлать. Эпĕ Исетеркĕ ялĕнче пурăнатăп. Пирĕн ял пек илемли таврара урăх çук та пуль. Эпĕ çак ялта çуралнишĕн савăнатăп. Çак ялти халăхпа пирĕн чăнах та мухтанмалăх пур. Пирĕн ялта çуралса ӳссе хамăр ял ятне тĕнче шайне çӳле çĕкленĕ маттур çынсем сахал мар. Вĕсенчен пĕри – Валентина Михайловна Егорова. Пирĕн пекех ялти шкула çӳресе малалла хăй пĕлĕвне ӳстернĕ. Вăхăтра чи паллă спортсмен ятне илме тивĕç пулнă. Çавăн пекех пĕр тăван Трофимовсем. Вĕсем те паллă спортсменсем пулса тăчĕç.

Пирĕн ялта тата чи паллă вырăн – Совет Союзĕн Геройĕн Григорий Алексеевич Алексеевăн амăшне асăнса лартнă палăк пур. Кашни çулах вăл палăк умне çĕршер ача пуçтарăнать. Татьяна Николаевна Николаева сакăр ывăл пăхса çитĕнтернĕ. Вăхăт çитсен сакăр ывăлне те вăрçă хирне ăсатнă. Ăна çакна чăтса ирттерме питĕ йывăр пулнă. Анчах вăл чăтнă, пуçне усман. Чăнах та, унăн ывăлĕсемпе мухтанмалăх пур. Вĕсем вилнĕ пулсан та вĕсене халăх манмасть, асра тытать.

Эпир Григорий Алексеевич Алексеев пирки питĕ сахал пĕлетпĕр. Унăн вăрçăчченхи тата вăрçă хыççăнхи пурнăçне те пĕлсех каймастпăр-ха. Çавăнпа та эпир, нумайрах пĕлес тесе, Иваново облаçĕнчи Кохма хулинче пурăнакан вĕрентекенпе, Каргапольцев Сергей Витальевичпа çыхăну тытрăмăр. Вăл Григорий пирки нумай çĕнни пĕлтерчĕ пире. Сергей Каргапольцев калані тăрăх, пирĕн ентеш вăрçăччен Хĕрлĕ Çарта пограничник пулнă. 1925-1927 çулсенче Иваново облаçĕнчи Кинешма хулинче участокри милиционер пулса ĕçленĕ. Григорий Алексеевăн ячĕ пограничниксен списокĕнче те, пограничник училищин выпускникĕсен списокĕнче те пур.

Нумай çĕрте Григорий Алексеевич Польшăра вилнĕ тесе çыраççĕ. Анчах та Сергей Каргапольцев каланă тăрăх, ку йăнăш пулса тухать. Мĕншĕн тесен вăл вăхăтра пирĕннисем Польшăна çитеймен-ха тата Польшăра пытарнă совет салтакĕсен списокĕнче Григорий Алексеевăн ячĕ çук. Вăл Днепр урлă каçнă чухне пуçне хунă, нимĕçсен ултă танкне çунтарса яма пултарнă. Нимĕнле йывăрлăхран та хăраса тăман. Çавăнпа ăна Совет Союзĕн Геройĕ ятне панă та ĕнтĕ.

Пирĕн Григорий Алексеевич Алексеев çинчен тата нумайрах пĕлес килет. Эпир вăл вăрçăччен пурăннă вырăна çитсе курасшăн. Унăн пурнăçĕнче хăварнă йĕрне пĕлесшĕн. Сергей Витальевич хăйĕн çырăвĕнче пĕрле сăн ӳкерчĕксем те ярса пачĕ. Иваново облаçĕнчи Кохма хулинче Совет Союзĕн паттăрĕсене чысласа аллея уçнă. Çавăнта Григорий Алексеевăн бюсчĕ те пур. Хула варринчи музей умĕнчи Асăну хăми çинче те Алексеевăн ячĕ пур.

Ирина БЕЛОВА.
Чуманкасси шкулĕ.

Çемье тата Ырă ĕçсен çулталăкĕ

«Пĕри – пуриншĕн, пурте – пĕриншĕн»

2008 çул – Ырă Ĕçсен çулталăкĕ тата Çемье çулĕ. Çак ятпа Оринин ял тăрăхне кĕрекен Çеменкасси ялĕнче пысăк спорт уявĕ «Пĕри – пуриншĕн, пурте – пĕриншĕн» девизпа иртрĕ.

Çакăн пек спорт уявĕ Çеменкасси ялĕнче пĕрремĕш хут пулчĕ. Ăна йĕркелекенĕ тата ертсе пыраканĕ – районти депутатсен Пухăвĕн депутачĕ, Росгосстрах страхлакан компанин Чăваш Республикин Муркаш районĕнчи уйрăмĕн ертӳçи Валерий Иванович Вязов. Ăмăртăвăн тĕп судйи Атапай шкулĕн физкультура учителĕ Иван Васильевич Воробьев пулчĕ.

Уява пĕтĕм ял çынни пуçтарăнчĕ. Çанталăкĕ те ăмăртăва ирттерме пулăшса пычĕ. Сивĕ пулсассăн та хĕвеллĕ, уяр çанталăк тăчĕ.

Ăмăртăва уçнă май Атапай шкулĕн директорĕ Т.Б. Вязова, шкулти попечительсен канашĕн председателĕ Ю.И. Ковалев, Оринин ял тăрăхĕн депутачĕ В.П. Смирнов, район депутачĕ В.И. Вязов ял халăхне саламларĕç.

Программăра тĕрлĕ ăмăртусем пулчĕç. Çунашка туртса чупассипе Андрей Зайцевпа Светлана Корнилована çитекенни никам та пулмарĕ. Шыв витрисене кĕвентепе йăтас енĕпе финиша малтан Людмила Смирнова çитрĕ. Мечĕкпе чупассипе чи пултарулли Ольга Смирнова пулчĕ. Хĕр ачасем хушшинче йĕлтĕрпе чупса çĕнтерӳçĕ ятне Елена Михайлова йышăнчĕ, хĕр арăмсем хушшинче – Ольга Петрова, кĕçĕн çулхи арçын ачасем хушшинче – Сергей Сорокин, каччăсем хушшинче Алексей Воробьев йышăнчĕç. Пур çĕнтерӳçĕ те тĕрлĕ парнесемпе призсене тивĕçрĕ.

Ăмăртăва хутшăнакансем пурте хавас кăмăлпа киле таврăнчĕç. Ялти ватăсем те ăмăртăва активлă хутшăнчĕç. Кун пек спорт уявĕсене татах та ирттермеллине палăртрĕç.

С. МИХАЙЛОВА,
Оринин ял тăрăхĕн специалисчĕ.

Геннадий Андреевич Зюганов

Хĕрӳллĕн саламлатăп!

Сире Совет Çарĕпе Тинĕс-Çар флотне туса хунăранпа 90 çул çитнĕ май чун-чĕререн саламлатăп.

Аякри 1918 çулта Совет влаçĕн декречĕсемпе Рабочисемпе Хресченсен Хĕрлĕ Çарне тата Хĕрлĕ флотне никĕсленĕ. Хăрушă та йывăр çулсенче халăх çарĕ, тĕнчемелле паттăрлăх кăтартса, легендăна кĕрсе юлчĕ, çĕр-планета çинче мирлĕ пурнăçа хӳтĕлекен гарант пулса тăчĕ.

Коммунистсем Аслă Çĕнтерĕвĕн Хĕрлĕ ялавне яланах парăннă. Вĕсем малашне те Тăван çĕршыв хӳтĕлевçисем патшалăх хăйсемшĕн тăрăшнине туйса тăччăр тесе мĕн кирлине пурне те тăвĕç, обществăра çарпа флота хисеплекен лару-тăру туса хурĕç.

Сире, Сирĕн тăванăрсемпе çывăх çыннăрсене ырлăх-сывлăх, телей сунса

КПРФ Тĕп Комитечĕн Председателĕ Геннадий ЗЮГАНОВ.

Суйлавçăсене Чĕнсе калани

ХИСЕПЛĔ ЮЛТАШСЕМ!

Паян пирĕн çĕршыва, обществăна уççăн, намăса пĕлмесĕр улталаса, тĕрĕс çул çинчен пăрса пыраççĕ. Ĕç тăвакан власть майлă парламент Путин президент «планне» пурнăçа кĕртме васкать. Ку «план» халăх пурнăçне лайăхлатассипе, социаллă ыйтусене татса парассипе нимĕн чухлĕ те çыхăнман.

Эпир шухăшлакан, ăнланакан çынсене, кам Тăван çĕршыва юратать, кама унăн шăпи хумхантарать, çавсене чĕнсе калатпăр.

Влаçа Ельцин, Путин алла илсен, пирĕн çĕршыв урăхла аталанма пуçларĕ. Халăхăн пĕчĕк пайĕ мĕнпур пуянлăха хăй аллине çавăрса илчĕ. Вĕсем укçа-тенкĕне производствăна аталантарма мар, чаплă çуртсем, яхтăсем, футбол клубĕсем туянма хываççĕ. Раççей кĕске хушăрах мил-лиардерсен йышĕпе тĕнчере иккĕмĕш вырăна тухрĕ, халăхăн пурнăç тăршшĕпе юлашки вырăнсенчен пĕрне йышăнма пуçларĕ. Ĕçлеме пултаракан, вăйпитти 74 миллион çынран 55 миллионĕ кашни уйăхра 5 пин тенкĕрен те сахалрах ĕçлесе илет. Нефть сутса илнĕ кашни 100 доллар тупăшран хысна кассине 34 доллар пырса кĕрет, çав хушăрах США-ра – 60, Эмиратра – 91 доллар.

Наци проекчĕсем пирки шавлани те пустуй кăна. Ялта шкулсем, больницăсем, медпунктсем хупăнаççĕ. Укçасăр сиплеме пăрахрĕç, халăха вĕрентесси те укçалла пулса пырать.

Мĕн сĕнетпĕр-ха эпир? Çĕршыва чĕртсе тăратма пирĕн пурте пур: çут çанталăкăн тĕлĕнмелле пуянлăхĕсем, талантлă, ĕçчен, пысăк тавракурăмлă, вĕреннĕ халăх. Пирĕн истори пысăк, мухтавлă, традицисем çирĕп.

КПРФ программа-минимуму туса хатĕрленĕ.

Çак тĕллеве пурнăçлама чи малтан халăха хирĕçле йышăннă саккунсене чарса лартмалла. Вĕсем çаксем: çăмăллăхсене монетизацилесси, «автогражданка», Çĕр, Шыв, Кил-çурт, Ĕçлев кодексĕсем. Вĕсене тепĕр хут пăхса тухса тĕпрен улăштармалла. Экономикăн тĕп отраслĕсене, çут çанталăк ресурсĕсене халăх аллине памалла. Патшалăх спирт тата тапак туса кăларассине тата сутассине монополизацилемелле. Пĕчĕк тата вăтам бизнеса пур майсемпе те пулăшмалла.

Стабилизаци фондне Раççее таврăрмалла, çав укçа-тенкĕне промышленноçа модернизацилеме, наукăна, культурăна, сывлăха сыхлас, халăха вĕрентес ĕçе, армие çирĕплетме ямалла. Бюджет тупăшĕсен 10 процентне яла аталантарма уйăрмалла. Çĕре сутас-туянас ĕçе чарса лартмалла.

КПРФ пурăнмалли минимум тата ĕç укçи 2600 тенкĕ мар, 10-12 пин тенкĕ пулмалла тесе кĕрешет. Пенсисене 3-4 хут ӳстермелле, стипендисене пысăклатмалла, хаксене тĕрĕслесе тăмалла.

10 пин тенкĕрен кая ĕçлесе илекенсенчен налук илме пăрахмалла. Çав хушăрах пуян çынсенчен илекен налука 30 процента çити ӳстермелле. Коммуналлă пулăшу ĕçĕсемшĕн, хваттершĕн тӳлеме çемье тупăшĕн 10 процентне ямалла.

Эпир сире, хисеплĕ суйлавçăсем, каялла тавранма чĕнместпĕр. Эпир сире малалла кайма, çĕнелнĕ социализм тума чĕнетпĕр. Пĕтĕм Этемлĕх социализм патне пырать.

КПРФ-шăн пурне те ăнланакан, ĕçлеме юратакан çынсем сасăлаççĕ.

Ĕç халăх партийĕ – КПРФ майлă пулăр!

Г.А.Зюганов,
КПРФ Тĕп Комитечĕн Председателĕ, Раççей Федерацийĕн Президенчĕн кандидачĕ.

Оплачено из средств избирательного фонда кандидата на должность Президента Российской Федерации Зюганова Геннадия Андреевича.

Юбилей

Саламлатпăр!

Хаклăран та хаклă çыннăмăра, мăшăра, аттене, асаттене – Юрпаш ялĕнче пурăнакан **Георгий Димитриевич ИВАНОВА** 55 çулхи юбилей ячĕпе ăшшăн саламлатпăр. Пурнăçăр тулăх та вăрăм пултăр. Иксĕлми вăй-хал, телей, кулленхи хĕвеллĕ те çутă кун, пархатарлă çирĕп сывлăхпа ĕмĕрхи ыр кăмăллăх сунатпăр.

Хуйха-суйха, чир-чĕре пĕлмесĕр пурăнма Турри вăй-хал парса пытăр сана.

Салампа мăшăрĕ, 2 ывăлĕпе кинĕ, хĕрĕ, мăнукĕ, тăванĕсем.

Юратнă мăшăра, аннене, кукамая, хунямана, инкене – Сосновка ялĕнче пурăнакан **Валентина Вениаминовна ИЛЬИНАНА** 50 çулхи юбилей ячĕпе ăшшăн саламлатпăр, тапса тăракан çăлкуç пек иксĕлми вăй-хăват, тумхахсăр кун-çул, çирĕп сывлăх, телей, вăрăм ĕмĕр сунатпăр.

Саламлаканĕсем: мăшăрĕ, 3 хĕрĕ, ывăлĕ, кĕрӳшĕ, пĕчĕк мăнукĕ тата Ивановсен çемйи.

Хаклăран та хаклă çыннăмăра, юратнă мăшăра, аннене, хунямана, кукамая, асаннене – Тушкасси ялĕнче пурăнакан **Юлия Яковлевна ЖЕКОЛДИНАНА** сумлă юбилей ячĕпе саламлатпăр. Çирĕп сывлăх, вăрăм ĕмĕр, тулли телей сунатпăр. Эс пирĕншĕн яланах ырă тĕслĕх, пуç таятпăр сан умăнта.

Салампа мăшăрĕ, хĕрĕ, ывăлĕсем, кинĕсем, мăнукĕсем, тăванĕсем.

Хаклăран та хаклă аттепе аннене, ырă кăмăллă асаттепе асаннене, ăшă туйăмлă кукаçипе кукамăне – Катăкуй ялĕнче пурăнакан **Раиса Гавриловнăпа Григорий Александрович АЛЕКСАНДРОВСЕНЕ** февралĕн 20-мĕшĕнче çума-çумăн тăрса пĕрле утма пуçланăранпа 50 çул çитнĕ ятпа ăшшăн саламлатпăр.

Эсир нимĕнле ĕçрен те хăраса тăмарăр, ĕмĕр тăршшĕпе тăван хуçалăхра ырми-канми вăй хурса ĕçлерĕр. Григорий Александрович 25 çул илта конюхра вăй хучĕ. Раиса Гавриловна вара бригадăра тĕрлĕрен ĕçсене хутшăнчĕ.

Юбилей ячĕпе саламласа сире эпир юман пек çирĕп сывлăх, çурпан пек вăрăм кун-çул, тапса тăракан çăлкуç пек иксĕлми вăй-хăват, канлĕ ватлăх сунатпăр, çĕре çити пуç таятпăр.

Саламлаканĕсем: пилĕк ывăлĕпе кинĕсем, виçĕ хĕрĕпе кĕрĕвĕсем тата 14 мăнукĕ, 3 прамăнукĕ, хăтисемпе тăхлачисем.

Юратнă аннене, кукама, мамака, тăхлачăна – Москакассинче пурăнакан **Раиса Михайловна ЯКОВЛЕВАНА** юбилей ячĕпе ăшшăн саламлатпăр. Эпир сана юрататпăр, эс пурришĕн савăнатпăр.

Ан чирле, ан ватăл нихăçан, пул хаваслă, кăмăллă ялан,
Эс пирĕншĕн – чи хаклă çын!
Ырри никам та çук санран.

Салампа: хĕрĕсемпе кĕрӳшĕсем, ывăлĕсем, мăнукĕсем, тăванĕсемпе юлташĕсем.

Хисеплĕрен те хисеплĕ, хаклăран та хаклă çывăх çыннăмăра – **Владимир Леонидович ЛАПТЕВА** февралĕн 23-мĕшĕнче 60 çул тултарнă ятпа чĕререн саламласа ырлăх-сывлăх, тулли телей, çирĕп сывлăх, вăрăм кун-çул сунатпăр.

Эсĕ пурри – пирĕн савăнăç, пуянлăх. Эсĕ ырă кăмăлупа, ĕçченлĕхӳпе, тирпейлĕхӳпе палăрса тăратăн. Пирĕншĕн яланах эсĕ ырă кăмăллă пулнă, малалла та çаплах пул.

Саламлаканĕсем: мăшăрĕ, ывăлĕпе кинĕ, хĕрĕ, 4 мăнукĕ, тăванĕсем.

Катькас ялĕнче пурăнакан **Зоя Алексеевнăпа Василий Корнилович АНДРЕЕВСЕНЕ** ылтăн туй ячĕпе чун-чĕререн, ăшшăн саламлатпăр. Эсир пире пурнăç çулĕ çине кăларса пирĕншĕн нумай ырă ĕç тунине асра тытса, тав туса, çак уяв кун çĕре çити пуç таятпăр, пире тата нумай çул савăнтарса пурăнма ырлăх-сывлăх сунатпăр.

Саламлаканĕсем: ывăлĕпе кинĕ, хĕрĕ, мăнукĕсем, тăванĕсем.